

Список использованной литературы

1. Тимофієнко В. Нариси всевітньої історії архітектури. Т.1. Книга 1. – К.: КНУБА, 2000. – 490 с.
2. Тимофієнко В. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття. – К.: Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва-Головархітектура. 2002. – 470 с.

Аннотация

в статье рассмотрена периодизация строительства исторических мечетей Ирана, детально охарактеризована специфика каждого периода, проанализированы наиболее характерные варианты мечетей.

Ключевые слова: мечеть, исторические периоды, архитектурные периоды.

Annotation

in this article is analysed the periods of mosques buildings, carefully characterized specifics of each period, analysed most wide-spread variants of mosques.

Key words: mosque, historical periods, architectural periods.

УДК 728

О. В. Горашенко
аспірант КНУБіА

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЛАСТИКИ АРХІТЕКТУРИ СУЧАСНИХ БАГАТОПОВЕРХОВИХ ЖИТЛОВИХ БУДИНКІВ

Анотація: розглядаються питання архітектурно-художньої пластики житлового фонду спальних районів масового будівництва на прикладі м.Києва. Виходячи з проведеного аналізу пропонуються варіанти вирішення архітектурної пластики житлового фонду сучасного міста з точки зору урахування фактору індустріальності.

Ключові слова: індустріальність, пластика, формоутворення, фасади, багатоповерхові будинки, виразність, міське середовище, елементи фасаду, композиція, тектоніка.

В умовах інтенсивного розвитку архітектурного середовища міста, як правило, втрачається художня цілісність забудови. Одна з головних причин цього явища є пластична чужерідність нових будівель і забудов по відношенню до існуючих. З іншої сторони, зі зростанням кількості населення збільшується житловий фонд, який втрачає свою архітектурну виразність. Внаслідок цього житлові райони стають невиразними, не мають єдиної композиції та певної гармонійної підпорядкованості. У той же час житлова архітектура повинна бути

ненав'язливою і спокійною – відповідати як денному спокійному життю людей, так і відповідати завданням інтимності і закритості нічного періоду часу. У цьому питанні висвітлюється проблематика вирішення архітектури спальних районів, як практичного сучасного містобудівного питання.

Аналізуючи ряд досліджень, направлених на вивчення окремих аспектів з даної тематики хочеться відмітити наступне: в монографії А.А. Тица та Е.В. Воробьевої [1] архітектурна пластика розглядається як необхідна ланка, на якій базується просторове формування міського середовища. Дана робота побудована на огляді пластичних елементів фасадів, розподілення їх на окремі частини, розмежування їх за стильовими напрямками, а також взаємозв'язок архітектурної пластики з конструкціями, як інформації зі значенням будівлі та його конструктивної та просторової структури. В роботі Г.Ю. Сомова [2] аналізується роль архітектурної пластики протяжного фронту забудови, акцентних споруджень, фасадів житлових будівель в умовах масової забудови. Теоретичним аспектам просторового підходу до міської забудови приділяло увагу багато фахівців, а саме: Иконников А.В., Султанов Н.В., Бринкман А.Е., Мардер А.П., Гутнов А.Е., Шимко В.Т., Яргина З.Н. та інші. Їх роботи присвячені різним питанням з даної тематики, але питання закономірності архітектурної пластики архітектури житла для ситуації що склалася на сьогоднішній день набуває нових рис проблематики. На сучасному етапі не виявлена роль архітектурної пластики житлового середовища, так як вона не характеризується середовищним підходом, і в свою чергу не базується на закономірностях архітектурної пластики, які б відображали типологічні процеси та конструктивний кістяк.

Протягом всього часу людину цікавили питання формоутворення в архітектурі, закономірності її утворення, побудови, розвитку, а також сприйняття людиною. Велику роль в цьому питанні відіграє використання різних засобів вираження архітектурної пластики за для створення цілісного сприйняття архітектурної композиції як одного об'єкту, так і в конкретній ситуації міського середовища в цілому.

В даній ситуації архітектурну пластику можна виразити як сукупність різних пластичних елементів, що приймають участь у створенні об'ємно-просторових форм на різних рівнях візуального сприйняття міського середовища. Кожний «модуль» - пластичний елемент, несе в собі інформаційно-естетичний потенціал, а в залежності від конкретних умов архітектор наповнює пластичними елементами об'єкт таким чином, щоб вони відповідали умовам ситуації сприйняття структури архітектури.

Сприйняття простору та об'ємних форм відбувається шляхом споглядання та абстрактної уяви людини. Також не слід забувати, що

сприйняття відбувається як у статичному стані, так і під час руху людини. Тобто трьохвимірна просторова архітектурна пластика повністю розкривається для сприйняття інформації тільки після послідовних споглядальних вражень. Тому дуже важливий вплив на моделювання об'ємного сприйняття має характер і спосіб переміщення людини в просторі. Пластика фасаду формує образ окремої будівлі, наділяє її індивідуальними рисами, різноманітними інформаційними характеристиками – підкреслює функціональну притаманність, а також може відобразити конструктивні особливості, сенематичні особливості споруди. До елементів архітектурної пластики рівня фасадів віднесемо наступне: обрамлення порталів та віконних отворів, русти, квадрати, пояса, лопатки, пілястри, ніши, барельєфи, горельєфи, декоративні розетки та інше.

В таблиці 1 зазначені відповідності сприйняття людиною елементів архітектурного простору.

Таблиця 1

Відповідності сприйняття людиною елементів архітектурного простору

ОБ'ЄКТ ЩО СПРИЙМАЄТЬСЯ ЛЮДИНОЮ	«МОДУЛЬ» - ЯК ПЛАСТИЧНИЙ ЕЛЕМЕНТ АРХІТЕКТУРИ
Фасад	Комбінація фрагментів огороження
Архітектурна деталь	Фрагмент огороження

Використання того чи іншого елемента залежить від особливостей сприйняття навколишнього середовища людиною. Фронтальна картина або ж передній план (фасад) – поле зору – заповнене елементами огорожуючої поверхні, віддалене від глядача на відстань висоти огороження. Об'ємний чи глибинний об'єкт (вулиця), його архітектурна пластика фасадів розташована вздовж осі візуального сприйняття та уходить в глибину картини. Вище наведені форми сприйняття архітектурної пластики людиною дають змогу розділити елементи архітектурно-пластичних засобів на наступні шаблі, а саме: на три основних види архітектурної пластики відповідної формам сприйняття архітектурного середовища:

- пластика об'єму будівлі – тектоніка фасаду будівлі, тобто для дальнього плану характерно використання великого масштабу і пропорцій, з чітким, виразним силуетом;
- пластика поверхні, іншими словами «середній план» – несе в собі використання виразних членувань та форм декору;

- архітектурна деталь, іншими словами «передній план» – несе в собі використання деталювання, фактур та глибокого ступеню опрацювання.

Таким чином, з вищезазначеного можна зробити основний висновок – що будівля на різній відстані сприймається по різному, а звідси можна стверджувати наступне – фасад повинен ділитись на різні рівні відносно поверховості, які в свою чергу повинні мати різні підходи гармонізації фасадної структури, але в той же час не слід забувати про цілісність композиції в загальному плані.

На сучасному етапі розвитку містобудування, необхідною умовою вдосконалення міського середовища є наслідування сформованих архітектурних традицій, прийомів, мотивів, архітектурної пластики. При цьому обґрунтованим є збільшення розмірів масштабу пластики фасадів, обумовлене зростанням масштабом міської забудови в умовах крупного міста, яке стабільно розвивається.

Список використаної літератури:

1. Тиц А.А., Воробьева Е.В. Пластический язык архитектуры. – М.: Стройиздат, 1986. – 312с.
2. Сомов Г.Ю. Пластика архитектурной формы в массовом строительстве / ЦНИИ теории и истории архитектуры. – М.: Стройиздат, 1986. - 207с.
3. Мардер А.П. Эстетика архитектуры. – М.: Стройиздат, 1988. - 215с.
4. Гутнов А.Э. Эволюция градостроительства. – М.: Стройиздат, 1982. - 256с.
5. Иконников В.А. Искусство, среда, время (Эстетическая организация городской среды). – М.: Советский художник, 1984. – 336с.
6. Шимко В.Т. Архитектурное формирование городской среды. – М.: Высшая школа, 1990. – 223с.
7. Яргина З.Н. Эстетика города. – М.: Стройиздат, 1991. – 366с.

Аннотация

Рассматриваются вопросы архитектурно-художественной пластики жилищного фонда спальных районов массового строительства на примере города Киева. Исходя из проведенного анализа предлагаются варианты решения архитектурной пластики жилищного фонда современного города с точки зрения учета фактора индустриальности.

Ключевые слова: индустриальность, пластика, формообразование, фасады, многоэтажные дома, выразительность, городская среда, элементы фасада, композиция, тектоника.

Annotation

The questions of architectural and artistic plastic housing suburb mass building on the example of Kyiv. Based on the analysis offered solutions to architectural plastic housing of the modern city in terms of considering factors industrialnosti.

Keywords: industrialnist, plastic forming, facades, tall buildings, expressiveness, miskoe environment, facade elements, composition, tectonics.

УДК 72.01

В. Г. Штолько

*доктор архітектури,
професор кафедри основ архітектури і АП*

АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЯ ВИРАЗНІСТЬ І ЗАСОБИ ГАРМОНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ З ВИСЯЧИМИ ПОКРИТТЯМИ

Анотація: виявлення заходів архітектурної виразності і гармонізації висячих покриттів.

Ключові слова: естетичний зміст, візуальна інформативність, архітектоніка, пропорційні розчленування, масштабна характеристика.

Естетичному змісту, як одному з складників архітектурної тріади в дослідженнях будівель з ВП, приділялося порівняно мало уваги. Недооцінка значущості цієї ланки уповільнює темпи впровадження і активного використання потенційних естетичних можливостей покриттів, як систем висячого типу.

На відміну від порівняно повільних темпів попереднього розвитку архітектури, коли художні канони вироблялися на основі «природного» відбору кращих рішень по здійснених в природі зразках, в епоху прискорення науково-технічного прогресу, коли на художнє освоєння нових ідей відводиться менше часу, особливої актуальності набувають шляхи прогнозування і форсованого освоєння архітектурно-художніх якостей нових конструктивних систем.

Можна виділити три основні напрями пошуків, які можуть дати найбільший ефект:

- виявлення і візуальна оцінка архітектурно-художніх якостей типологічного об'єкту на основі інформації, що одержується за допомогою моделювання і макетування;
- використання, разом з традиційними образотворчими прийомами, комп'ютерних технологій, як ефективного засобу значного